

Kväveupptag i nollrutor i höstvet, Skåne, vecka 22

Mätningarna gjorda den 23 maj i 14 höstvetefält visar att kväveupptaget varit relativt begränsat den senaste veckan. I genomsnitt har 12 kg kväve per ha tagits upp i de gödslade fälten och 5 kg i nollrutorna under den senaste veckan. Det totala kväveupptaget i höstvetet är i genomsnitt 109 kg per ha och 35 kg i nollrutorna.

Upptaget av kväve var något mindre den senaste veckan (12 kg per ha) jämfört med veckan dessförinnan (17 kg per ha). Som mest har 58 procent av gödslat kväve tagits upp av grödan (Skegrie 3). Upptaget varierar mellan 26 och 58 %.

Enskilda platser

När det gäller enskilda fält har under de senaste två veckorna upptaget i nollrutorna ökat mest i fälten Trelleborg 2 där förfrukten är konservärt, Skegrie med förfrukten höstraps och i Löderup där förfrukten är vårvet, men där stallgödsel har tillförts (bilaga 1). I nollrutorna i nordvästra Skåne, Kattarp och Västraby där förfrukterna är havre och sockerbetor har markens kväveleverans, varit liten den senaste tiden.

Tilläggsgödsling

Nu är det tid för eventuell tilläggsgödsling av kväve. I de flesta fälten vi mätt befann sig vetet den 23 maj i stadie DC 37 till 43 som anses var optimalt tidpunkt. I så pass många som fem av fälten hade vetet dock ännu inte passerat stadie 37. Tilläggsgödslingen kan göras i något senare stadium, men effekten kan bli sämre vid torrt väder.

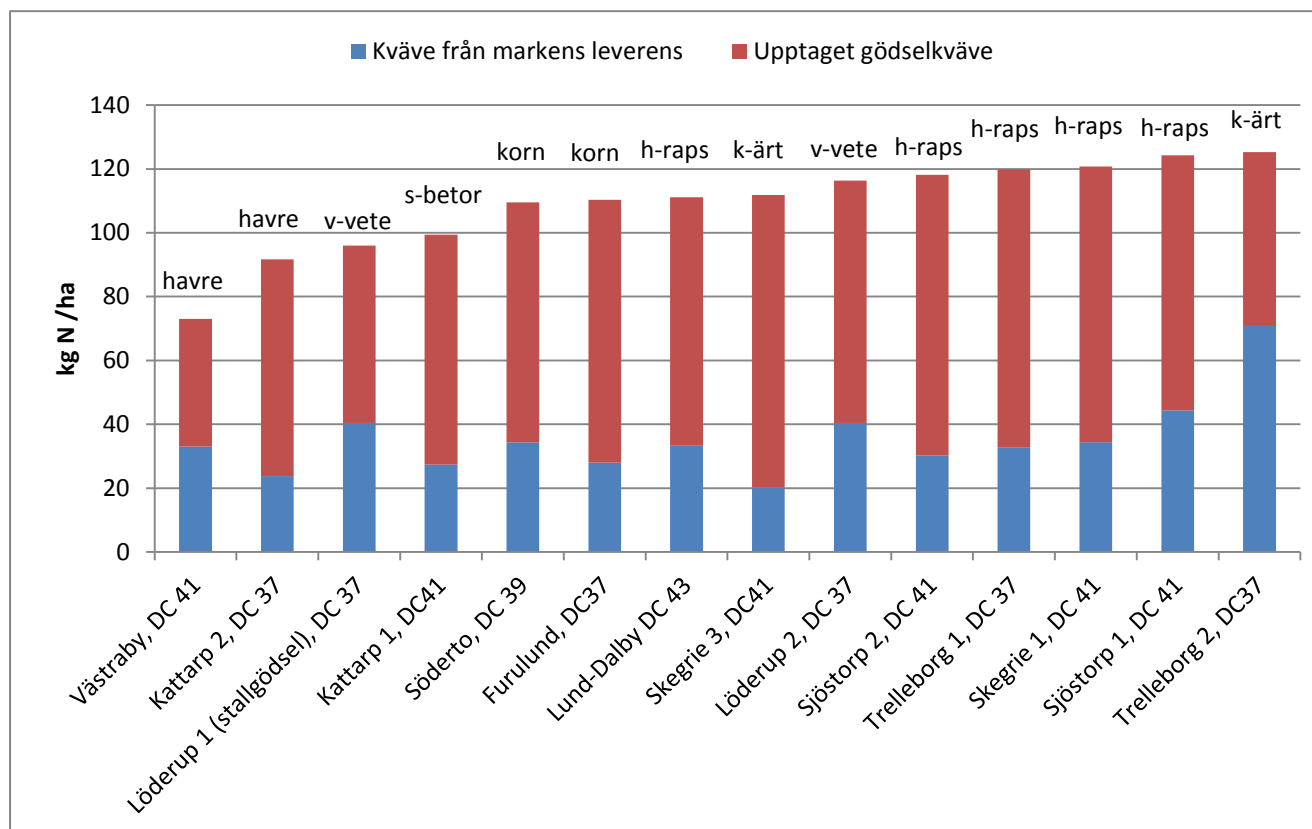
Om tilläggsgödsling behövs eller inte är svårt att veta utan att vi känner till kommande väder, markmineralisering och skörd. Mätningarna som vi gör med N-sensorn kan hjälpa till i beslutet, men troligen behöver vi ha några års erfarenhet innan vi kan känna oss säkra på hur stort t ex kväveupptaget bör vara i detta stadie för att avgöra om kompletteringsgödsel behövs eller inte. Mellan 26 och 58 % upptaget av tillfört innebär dock att det fortfarande bör finnas mer kvar för grödan att ta upp.

I sex av fälten som enbart tillförts mineralgödsel har vi i år gödslat en ruta med ytterligare 70 kg per ha (maxruta) för att se om gödselgivan begränsar grödans upptag. I medeltal var upptaget 23 maj, 9 kg per ha större i dessa maxrutor än i fältet i övrigt, med variation från 6 till 13 kg per ha.

Jämförelse med förra året

Fortfarande är höstvetets utveckling i år ca en vecka tidigare än 2013, även om skillnaden utjämnats en del jämfört med de första mätningarna för året. Förra året var vetet vid mätning 31 maj i stadie 37-45. Även om det inte är exakt samma fält och förfrukter på fälten de båda åren, så kan vi konstatera att upptaget i medeltal är 6 till 7 kg per ha större i nollrutorna respektive i fältet i år vid motsvarande utvecklingsstadium. Samtidigt kan vi se att hastigheten i upptag var större förra året vid tidpunkten för tilläggsgödsling 2013, än vad den tycks vara i år.

Skåne. Kväveupptag i höstvetefälten den 23 maj.

Figur 1. Kväveupptaget i respektive höstvetefält vid ordinarie gödsling. Upptaget i nollrutan, som antas vara markens kväveleverens, visas som blå stapel. Fälten är sorterade efter totalt kväveupptag och förbrukerna är inskrivna över varje stapel.

Förväntad skörd svårt att uppskatta

För att avgöra behovet av tilläggsgödsling ska förväntad skörd uppskattas.

Vi kan inte se något tydligt samband mellan sort, jordart och såtidpunkt för upptaget av kväve i detta utvecklingsstadium för vete. Förfrukten verkar dock spela en roll. De fält som vi mäter i har genomgående bra förfrukter eller långsiktig effekt av stallgödsel och bestånden ser bra ut. Enligt Jordbruksverkets riktlinjer för gödsling och kalkning kan man räkna med 800 kg till 1200 kg högre skörd efter goda förfrukter såsom höstraps, ärter, sockerbetor jämfört med vete som odlas efter vete eller korn.

När det gäller kväveleverans kan man räkna med en ökad tillgång på 25 till 40 kg kväve jämfört med vete som odlas efter stråsäd. På tre platser (Västraby, Löderup och Söderto) med stråsäd som förfrukt tillförs stallgödsel i växtföljen, vilket också beräknas ge en extra kväveleverans, om ca 15 kg per ha.

Ett räkneexempel: Enligt Riktlinjer för gödsling och kalkning rekommenderas 200 kg kväve för en förväntad skörd för brödvete om 10 ton efter vete och korn. Med förfrukten höstraps så rekommenderas ett avdrag om 40 kg, d v s 160 kg per ha. Läs mer i Riktlinjer för gödsling och kalkning. Tabell 15, 19 och 8

<http://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/jo1311.html>

I figur 1 är mätfälten rangordnade från minsta till största totala upptag av kväve. Vi kan konstatera att på 5 av de 6 platser som har minst upptag är förfrukten stråsäd och på 7 av de 8 med störst upptag är efter "goda förfrukter". Samma rangordning får vi däremot inte om vi sorterar platserna efter upptag i nollrutan. Det är ett känt faktum att man inte kan förklara en större skörd efter bra förfrukter med enbart en kväveeffekt, utan det är andra effekter såsom minskat sjukdomstryck och bra rotutveckling som också bidrar till en högre skörd. I fem av de nollrutor som vi mäter är upptaget högre än 35 kg per ha med det högsta värdet efter ärter i Trelleborg, 71 kg per ha i nollrutan.

Tittar vi på de mätningar som Yara rapporterar från fyra kvävegödslingsförsök i Skåne som finns på fält där stråsäd odlats året innan, så tyder även mätningarna i försöken på att markens mineralisering är något högre i år än i fjol. Kväveupptaget i nollrutorna i försöken är totalt 20- 36 kg per ha vilket även innebär att upptaget i försökens nollrutor är 5-7 kg per ha större än i fjol.

I bilaga 1 finns kurvor för kväveupptaget i gödlat och nollrutor för alla mätplatserna.

Tabell 1. Total gödselgiva och upptag av tillfört kväve vid de två senaste mätningarna, %

	Västraby	Kattarp 2	Löderup 1	Kattarp 1	Söderto	Furulund	Lund-Dalby	Skegrie 3	Löderup 2	Sjöstorp 2	Trelleborg 1	Skegrie 1	Sjöstorp 1	Trelleborg 2
Kvävegiva* kg per ha	154	152	154	150	151	194	155	159	155	175	165	159	175	165
Utv. St DC 23 maj	41	37	37	41	39	37	43	41	37	41	37	41	41	37
23 maj	26 %	45 %	36 %	48 %	50 %	42 %	50 %	58 %	49 %	50 %	53 %	54 %	46 %	33 %
16 maj	31 %	44 %	39 %	52 %	42 %	38 %	52 %	48 %	43 %	45 %	43 %	34 %	39 %	30 %

*Tillförd kvävegiva (exklusive tilläggs-giva innan axgång)

Cecilia Linge, Stina Olofsson och Maria Fermvik
Regionkontoret i Alnarp

Bilaga

